

Sygn. akt: I C 481/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

29 sierpnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Kolbuszowej

I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Cichoń

Protokolanta: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Kłosowska

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2018 r. w Kolbuszowej

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko P. T.

o zapłatę kwoty 8.390,12 zł

I. uchyła nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy w Kolbuszowej dnia 19.10.2017r. w sprawie(...)

II. oddała powództwo,

III. zasądza od powoda (...) S.A. w B. na rzecz pozwanego P. T. kwotę 1.834 zł (tysiąc osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Sądu Rejonowego

Katarzyna Cichoń

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Rejonowego w Kolbuszowej I Wydział Cywilny

z dnia 29.08.2018 r. I C 481/17.

Pozwem z dnia 407.2017 r. powód (...) S.A. zażądał wydania w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty z weksla nakazującego zapłacić pozwanemu P. T. kwotę 8390,12 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od 17.06.2017 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Dnia 19.10.2017 r. wydano w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty zgodny z żądaniem pozwu /(...)/.

Dnia 17.11.2017 r. pozwany wniósł zarzuty od doręzonego mu nakazu zapłaty żądając jego uchylenia i oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania /(...), uzupełniony pismem k. (...).

Dnia 13.02.2018 r. powód odniósł się do zarzutów pozwanego /k. (...)/ zaś w piśmie z dnia 25.05.2018 r. /k.(...)/ szczegółowo wyliczył kwoty należne od pozwanego z tytułu umowy, sposób zaliczenia wpłaconych przez niego kwot i poszczególne składniki sumy żądania.

Sąd ustalił, co następuje:

Dnia 17.03.2015 r. strony procesu zawarły umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...). Na mocy tej umowy (...) S.A. pożyczyła P. T. 4000 zł, przy czym kwota udzielonej pożyczki została określona na 12256 zł, a w jej skład wchodziło prócz całkowitej kwoty pożyczki koszt ubezpieczenia – 7497,00 zł i opłata przygotowawcza – 759 zł. Wynagrodzenie umowne wynosiło 848 zł. Całkowity koszt pożyczki wyniósł 9104 zł /7497 zł + 759 zł + 848 zł/. Całkowita kwota do zapłaty wyniosła 13 104 zł /4000 zł + 9104 zł/. Na wskazany wyżej koszt ubezpieczenia składają się 471,74 zł tytułem składki ubezpieczeniowej przekazana na rachunek C. T. na (...) S.A. V. (...), z którym powód 16.03.2009 r. zawarł umowę, pozostała zaś kwota - 7025,26 zł to wynagrodzenie ubezpieczającego /powoda/.

Splata została rozłożona na 48 miesięcznych rat w wysokości 273 zł każda.

Pozwany dokonywał spłat rat aż do 16.02.2017 r. W sumie dokonując wpłat na łączną kwotę 6422,66 zł.

Ponieważ przez dwa kolejne miesiące /marzec i kwiecień/ pozwany nie dokonywał wpłat, 18.04.2017 r. powód skierował pismo wzywające go do spłaty zaległości, zaś po upływie wyznaczonego w nim 7 – dnio dniowego terminu, pismem z dnia 16.05.2017 r. wypowiedziano umowę pożyczki /dokonano dwóch doręczeń/.

Na tej podstawie powód wypełnił weksel in blanco nie na zlecenie na kwotę 8390,12 zł. Złożyły się na nią:

- 6681,34 zł tytułem niespłaconej pożyczki,
- 1336,27 zł tytułem zwrotu kosztów windykacji naliczonych zgodnie z pkt (...) umowy określonych jako 20 % z pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty pożyczki,
- 330 zł tytułem opłat za wydane zaświadczenia i wysłane monity – 15 zł za jedno wezwanie, /(...)/
- 20,89 zł – tytułem odsetek umownych /k.(...)/.

/Okoliczności sprawy zasadniczo były bezsporne, a wynikały z dokumentów: weksel k. (...), kopia wypowiedzenia k. (...), kopia umowy k. (...), kopia deklaracji wekslowej k. (...), wydruk karty klienta k. (...), kopia ostatecznego wezwania do zapłaty wraz z kopią dowodu nadania i wydruku śledzenia przesyłek k. (...), kopia wypowiedzenia umowy wraz z dowodem nadania i wydrukiem śledzenia przesyłek k. (...), wydruk rozliczenia odsetek k.(...), pismo ubezpieczyciela wraz z kopią umowy ubezpieczenia k. (...)/.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sprawa niniejsza toczyła się w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla.

Pozwany przywołał wobec tego zarzut, że weksel jest zobowiązaniem abstrakcyjnym i jako taki odrywa się od stosunku podstawowego.

Zarzut ten nie jest w niniejszej sprawie zasadny. Weksel ten bowiem wystawiony in blanco miał charakter gwarancyjny; celem jego było zagwarantowanie wypełnienia zobowiązania zgodnie z umową. Takie zaś charakter weksla w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem wekslowym będącymi jednocześnie stronami stosunku podstawowego, pozwala na podnoszenie zarzutów z tegoż stosunku, co wynika z art. 10 Prawa wekslowego /tak SN w wyroku 18.11.1970 I PR 407/70 i SA w Katowicach w wyroku z 4.11.1993 r. ACr 607/93/

Zarzuty pozwanego były następujące /k. (...)/:

1. żądanie pozwu odnosi się do opłat nienależnych i naliczanych od nich odsetek, które to opłaty naliczone zostały w oparciu o niedozwolone postanowienia umowne, a były to: opłata przygotowawcza, opłata z tytułu ubezpieczenia, wynagrodzenie umowne, opłaty windykacyjne,
2. kwoty dokonywanych przez pozwanego wpłat księgowane były przez powoda na poczet świadczeń nienależnych,
3. zobowiązanie wygasło na skutek spełnienia świadczenia,
4. blankiet weksla wypełniony został nieprawidłowo i niezgodnie z deklaracją wekslową;

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów, należy kolejno stwierdzić, co następuje.

Ad 1. Zarzut ten jest zasadny w części odnoszącej się do opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia za ubezpieczenie i opłat windykacyjnych w kwocie powyżej 30 zł.

Klauzula umowna dotycząca świadczenia opłaty przygotowawczej była objęta decyzją Prezesa UOKiK z dnia (...) (...) w sprawie przeciwko poprzednikowi prawnemu powoda – (...) sp. Z o.o. i zgodnie z nią na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę polegającą na stosowaniu opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 18.12.2014 r.

Opłata przygotowawcza w niniejszej sprawie była ustalona w wysokości 759 zł i z żadnego postanowienia umowy nie wynika, iż w istocie spółka udzielająca pożyczki w kwocie 4 000 zł takie koszty by móc jej udzielić poniosła. Żądanie jej zapłaty w tej wysokości jest zatem żądaniem nienależnym.

Kolejna klauzula umowna dotycząca części kwoty ubezpieczenia, jaką obciążony został pozwany, wynoszącej 7025,26 zł a stanowiącej wynagrodzenie Ubezpieczającego – czyli pożyczkodawcy z tytułu czynności wykonywanych w umowie ubezpieczenia, jaka łączyła powoda z ubezpieczycielem (...) na (...) S.A. V. (...) nie była do dnia wyrokowania przedmiotem generalnej kontroli abuzywności, choć postępowanie z tego tytułu przez Prezesem UOKiK się toczy.

Klauzula umowna, zgodnie z art. art. 385¹ kc, by móc zostać indywidualnie skontrolowaną przez sąd pod kątem abuzywności, musi spełnić następujące warunki:

- 1/ umowa, w której znajduje się kwestionowane postanowienie /klauzula/ zawierana jest z konsumentem,
- 2/ kwestionowane postanowienia umowy nie zostały indywidualnie z konsumentem uzgodnione, przy czym nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta; ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie ciąży na tym, kto się na ten fakt powołuje;
- 3/ kształtują zaś prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy;

4/ postanowienia umowy, nawet, jeśli spełniają powyższe warunki nie mogą zostać indywidualnie skontrolowane na podstawie wskazanego przepisu, gdy dotyczą określenia głównego świadczenia stron w tym ceny lub wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zgodnie z art. 385² kc, oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Skutkiem zaś uznania danej klauzuli umownej za niedozwoloną - abuzywną, jest – zgodnie z art. 385¹ § 1 zdanie pierwsze kc – bezskuteczność względna tej klauzuli umownej. Oznacza to, że klauzula ta nie wiąże konsumenta jako kontrahenta umowy, przy zachowaniu ważności umowy w pozostałym zakresie.

Analizując powyższe przepisy na tle ustalonego stanu faktycznego, należy stwierdzić, co następuje. Bezsprene stosunek umowny w niniejszej sprawie to stosunek między przedsiębiorcą a konsumentem. Bezsprene także umowa między stronami nie była indywidualizowana, a opierała się na standardowych procedurach i formularzach z jakich korzysta powód jako przedsiębiorca. Postanowienia zaś tak zawartej umowy, zdaniem Sądu kształtują prawa i obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy.

Jak wskazuje się w doktrynie, w stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do wartości takich jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. W szczególności w taki sposób kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (por. M. Bednarek [w:] E. Łętowska (red.) System prawa prywatnego, t. 5, Warszawa 2006, s. 662-663; W. Popiołek [w:] K. Pietrzykowski (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, 2005, art. 3851, nb 7; K. Zagrobelny [w:] E. Gniewek (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2008, art. 3851, nb 9).

Postanowienia umowy lub wzorca umownego rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie, znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta nie może być sprowadzane tylko do wymiaru czysto ekonomicznego; należy też uwzględniać niewygodę organizacyjną, nierzetelność traktowania, wprowadzenie w błąd, naruszenie prywatności konsumenta (por. wyrok SN z 6 października 2004 r., I CK 162/04, (...) 2005, Nr 12, poz. 136; wyrok SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, B. (...), Nr 11). W wyroku z 13 lipca 2005 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że "rażące naruszenie interesów konsumenta" oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

W świetle powyższego – nie kwestionując samej możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia tytułem zabezpieczenia spłaty pożyczki – Sąd uznał, że obciążanie konsumenta, pożyczkobiorcy, wynagrodzeniem pożyczkodawcy jako ubezpieczającego pożyczkę, w kwocie stanowiącej niemal 176 % całkowitej kwoty pożyczki wynoszącej 4000 zł, przewyższającej ponad 14 – to krotnie koszt składki ubezpieczeniowej, spełnia wszelkie powyższe kryteria uznania klauzuli umownej nakładającej na konsumenta taki obowiązek jako niedozwolonej, bowiem rażąco odbiega od sprawiedliwego wyważenia interesów stron.

Co do kosztów windykacji, nie było konieczne analizowanie zapisu umownego dotyczącego tej kwestii pod kątem nienależności świadczenia, bowiem jego wysokość żądana pozwem nie została przez powoda udowodniona. Pkt (...) umowy /k. (...)/, wskazuje, że

w wypadku wypowiedzenia umowy pożyczki z powodu niepłacenia przez pożyczkobiorcę dwóch kolejnych pełnych składek, należy się powodowi kwota wynosząca 20 % z pozostałej do zapłaty całkowitej kwoty do zapłaty tytułem poniesionych kosztów windykacji, nie więcej jednak, niż faktycznie poniesione przez pożyczkodawcę koszty windykacji; Po pierwsze przepis ten określa maksymalne zryczałtowane koszty windykacyjne, zaznaczając, że należą

się w kwocie nie wyższej, niż rzeczywiście poniesione koszty windykacji, po drugie zaś koszty te naliczane są od kwoty, w skład której weszły kwoty uznane powyżej jako niedozwolone. W sprawie zaś widnieje dowód nadania przez powoda dwóch pism do pozwanego – o których mowa była wyżej, nadanych za pośrednictwem Poczty Polskiej, których wartość licząc w sposób zryczałtowany według tabeli pkt 19.4 pkt 8 umowy – to łącznie 30 zł. Suma zatem zryczałtowanych kosztów windykacji – 1336,27 zł jest tyle nieudowodniona, co w myśl oceny zasadności podstawy jej naliczenia – bezpodstawna.

Podobnie kwota 330 zł jako kwota z tytułu opłat za wydane zaświadczenia i monity nie została w żaden sposób wykazana.

Kwota zaś odsetek wyliczonych na podstawie pkt 13.1 umowy – 20,89 zł została wyliczona w oparciu o te same, błędne podstawy, wliczające w należną powodowi do spłaty kwotę świadczenia nienależne.

Sąd uznał jednakże, iż zawarte w umowie wynagrodzenie umowne w kwocie 848 zł nie może zostać uznane za postanowienie niedozwolone. Strony bowiem zawarły umowę pożyczki na warunkach kredytu konsumenckiego określonej w przepisach ustawy z dnia 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim, a zatem wynagrodzenie pożyczkodawcy za udzielenie pożyczki jest świadczeniem głównym strony biorącej pożyczkę /art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy a contrario/, jasno sformułowanym. Przepisy zatem o indywidualnej kontroli abuzywności go nie dotyczą.

Ad. 2 i 3. Reasumując Sąd uznał, że ze wszystkich świadczeń, jakie zostały wliczone przez powoda do całkowitej kwoty do zapłaty - 13104 zł (od której wyliczono wysokość odsetek umownych oraz zryczałtowanych kosztów windykacji), należne powodowi są kwoty:

- całkowitej kwoty pożyczki – 4000 zł,
- rzeczywisty koszt składki ubezpieczeniowej – 471,47 zł
- koszt wynagrodzenia umownego – 848 zł
- koszt rzeczywiście poniesionych i wykazanych doręczeń pozwanemu dwóch pism /k. (...)/ ustalony w tabeli opłat pkt 19.4 umowy pkt 8 – 30 zł.

Łącznie zatem kwota ta wyniosła 5349,74 zł. Od takiej kwoty winny być wyliczane karne odsetki umowne.

Pozwany zaś wpłacił powodowi 6422,66 zł.

Świadczenie zatem należne powodowi od pozwanego wygasło na skutek jego spełnienia.

Ad. 4 Wobec powyższego zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla – niezgodnie z umową i deklaracją wekslową – należy uznać za częściowo zasadny, bowiem – jak wyżej wskazano, niektóre z kwot wchodzących w skład należnej i wpisanej w wekslu sumy dłużnej były obliczone wbrew umowie /np. koszty windykacji/. Inne zaś kwoty okazały się zgodne z umową – co podkreślał powód – lecz umowa w zakresie wyżej wskazanych kwot – okazała się być niezgodna z prawem. Cel bowiem przepisów zezwalających na kontrolę indywidualną postanowień umownych jest taki właśnie, by nie każde żądania przedsiębiorcy względem konsumenta zgodne z umową musiało być ocenione jako należne. Niektóre bowiem z nich są nienależne przez to, że są niesprawiedliwym wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę w kontakcie z konsumentem swojej przewagi w możliwości kształtowania stosunku prawnego. Jako takie zaś tego typu zachowania nie mogą znaleźć ochrony prawnej.

Wobec uznania zatem, że zarzuty pozwanego są zasadne, nakaz zapłaty należało uchylić a powództwo – na podstawie wszystkich powyższej wskazanych przepisów i okoliczności – oddalić.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. Z art. 13 § 2 kpc.

SSR Katarzyna Cichoń

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)